

Brezno na vrhu Kanina

Kaninski kras

Franci Horvat

Pred leti, ko sem prvič obiskal Kanin, sem med drugimi nehote napravil fotografijo brezna na Kaninski škrbini. Najprej nisem bil pozoren na to kraško znamenitost, precej kasneje, pri preučevanju starih fotografij, pa me je brezno povsem prevzelo. Povezal sem se s planinci, alpinisti in jamarji, da bi dobil kakšne podatke. Klobčič spoznavanja se je najprej vrtel sila počasi, kljub temu da je brezno ob markirani poti na Kanin. Med pomembnejšimi podatki, ki sem jih pridobil, je bil ta, da naj bi bilo brezno globoko okoli 80 metrov in je še brez imena. Starejši slovenski jamarji so pred leti že bili pri njem, toda nihče se ni spustil vanj. Pred nekaj meseci sem izvedel, da brezno ni zavedeno v slovenskem katastru jam. Res je, da leži na meji oziroma ga je več v Italiji kot v Sloveniji, kar je razlog, da še ni prišlo do vpisa. Kot običajno, ko dobim pravo kost za glodanje, mi tudi ta ni dala miru. A načrti, da bi na hitro obiskal brezno, so se

klavrno končali. Dolga zima, obilo snega in pokvarjena kaninska žičnica so botrovali mojemu prelaganju ogledne ture.

Ponovni obisk

Leto 2013 je bilo znano po številnih vročinskih valih s temperaturami do 40 °C, kar me je prav tako odvrčalo od tovrstnih dejanj. Ker pa je bila želja velika, sem se odločil za obisk v prvih dneh avgusta. Vremenska napoved je bila solidna, le vročina naj bi bila še vedno ubijalska.

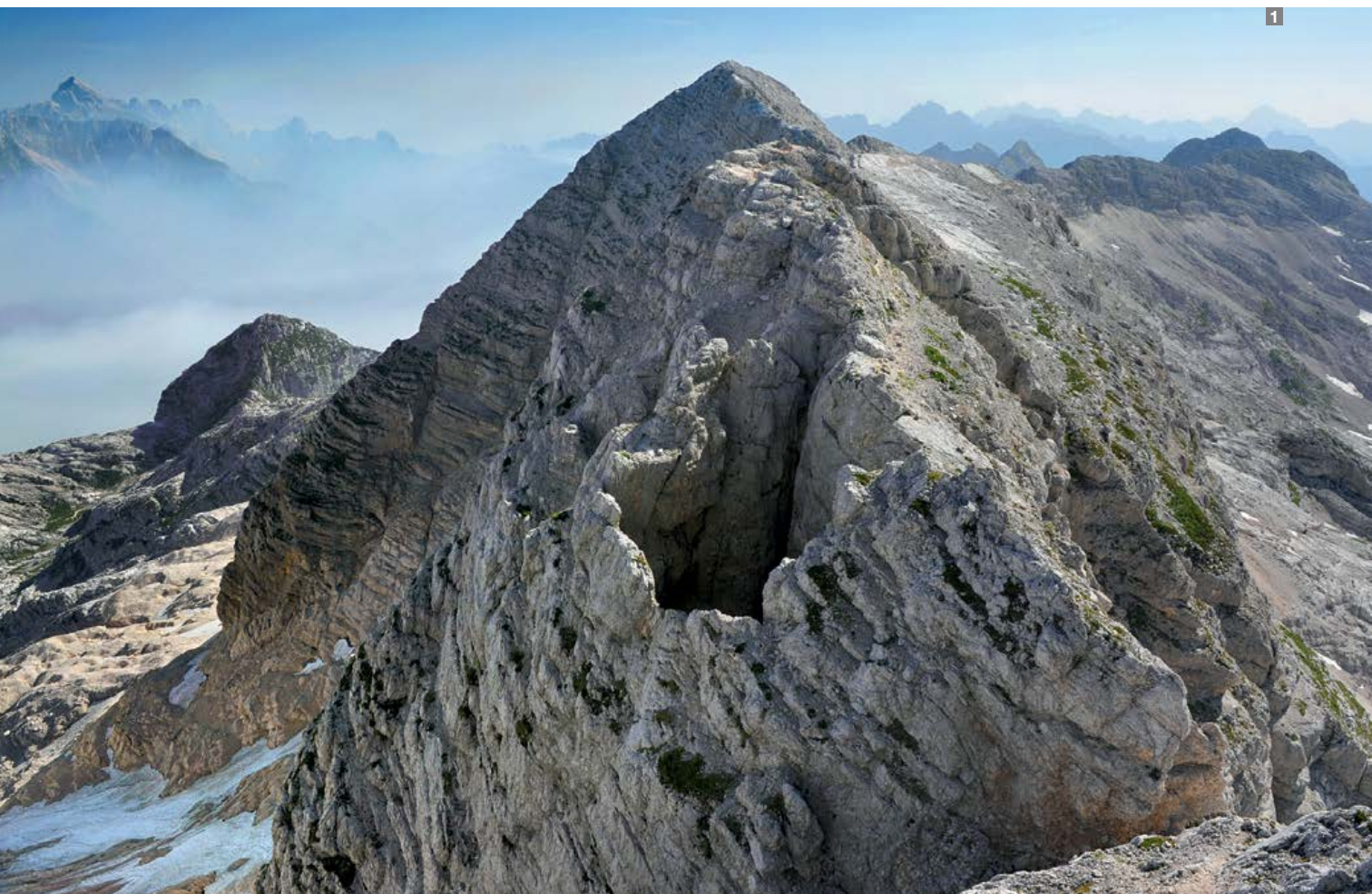
Pokonci sem se spravil ob enih zjutraj in se odpeljal proti Zgornjesavski dolini. Promet je bil redek in občasno so se iz teme zasvetile živalske oči. Do Nevejskega sedla sem pripeljal okoli pol četrte zjutraj. Parkiral sem na velikem parkirišču, od koder se je možno po smučarski progi najhitreje povzpeli do kočice Gilberti, 1850 m. Pot je kamnita, na nekaterih mestih betonirana in poleti služi predvsem terenskim vozilom. Ker sem bil obut v nove čevlje, mi betonirani

detalji niso bili pogodu, toda korak je na takšnem terenu precej stabilnejši kot na kakšnem zoprnem melišču. Rahlo dolgočasno pot sem si lajšal s premišljevanjem o skrivnostnem breznu, h kateremu sem bil namenjen. Ko sem doma opazoval svoje in spletne fotografije, sem dobil idejo, da je iz ptičje perspektive videti kot odprt ščukin gobec.

Pri koči sem bil malce čez peto uro, ko se je začelo daniti. Nebo se je rahlo obarvalo, to pa je bilo praktično vse, bolj me je pritegnila pojava kozoroga na bližnji skali. Ko sem ga zagledal, sem najprej pomislil, da gre za kip, kasneje pa sem opazil rahlo premikanje. Napravil sem nekaj posnetkov in se mu približal za nekaj korakov. Moje približevanje ga je prestrašilo, zato je splezal na vrh skale. Gledala sva se iz oči

1 Brezno pri Visokem Kaninu – pogled od zgoraj Foto: Franci Horvat

2 Brezno pod Visokim Kaninom – pogled od spodaj Foto: Franci Horvat

v oči in se nisva mogla dogovoriti, kako bi mi poziral. Ker mu nisem pomolil ne bankovcev ne hrane, je odskakljal proti Prestreljeniku, sam pa sem zavil proti sedlu pod Belo pečjo.

Naporna pot po visokogorskem krasu

Na vsakem koraku me je presenetila zanimiva rastlina s prekrasnim cvetom. Na sedlu stoji stara kasarna iz prve svetovne vojne, ki je že dolgo brez strehe. Nato me je pot vodila skoraj vodoravno proti bivaku Marussich, ki je od sedla pod Belo pečjo oddaljen dobro uro. Nekje na pol poti se je steza za Kanin (čez ledenik) odcepila levo. Najprej markacije peljejo po dokaj uhojeni poti, ki se mestoma izgubi v melišču. Zaradi razmeroma visokih temperatur je bilo snežišče pod Kaninom z ustrezno opremo lahko prehodno. Bolj ko sem se približeval Kaninu, bolj sta v meni rasla nemir in radovednost, kje se bo pokazala spodnja odprtina brezna. Da sem jo zagledal, sem se moral povzpeti precej visoko. Moral sem splezati deloma po snegu in deloma po skali. Zadnje čase zaradi težav s koleno uporabljam pohodne palice. Zaradi nepozornosti sem precej visoko, tik pod breznom, ugotovil, da mi manjka spodnji del teleskopske palice. Moral sem se spustiti nekaj metrov, da sem jo zagledal, zapičeno v sneg. Zgodba s palico se mi je ponovila še malce višje, takrat je padla v bližnjo krajno poč. Najprej sem sklical vse svetnike z Marijo na čelu, na koncu sem zaprosil še samega presvetlega stvarnika, toda palica ni hotela do mene. Napravil sem nekaj bližnjih posnetkov spodnjega izhoda brezna in se spustil do palice, ki me je pohlevno čakala. Dogovorila sva se, da je to bil zadnji izlet, v bodoče se lahko posloviva in hodiva vsak po svoje. Kasneje se je ta vzgojni ukrep izkazal kot ustrezen in kaj podobnega se ni več pripetilo.

Kakor pogled v ščukin gobec

Za prečkanje strmega snežišča sem si nadel dereze, ki so mi pomagale premagati zoprno mesto. Na markirano pot sem prišel, ko je bilo to najbolj potrebno, kajti severna stena Kanina je postala zelo strma. Zavarovana plezalna pot čez steno je bila pred kratkim povsem prenovljena in mi je omogočila hiter vzpon na Kaninsko škrbino. Vse do roba stene se mi je iz različnih zornih kotov odkrivalo brezno, kar sem pridno beležil s fotoaparatom. Dostop do vršnega dela brezna je bil sila preprost, saj mimo vodi pot. Dimenzij brezna sem se bolje zavedal, ko sem stal na njegovem robu. Ocenil

sem, da ima zgornji del premer okoli 20 metrov, spodnji izhodni del pa okoli 8 metrov. Ko sem posnel niz fotografij, sem se poslovil z željo, da se še vidiva, toda ne v tako pasje vročih dneh.

Do vrha Kanina je bilo še petnajst minut zmerne hoje. Tam me je presenetil polomljen križ. Domneval sem, da je bilo krivo neurje s strelom in da za tem ni kakšno politično ozadje. Žal zaradi megle, ki je zavila Montaževu skupino, razgleda na sever ni bilo, le proti jugu so se kazali vrhovi v Sloveniji.

Sestopil sem po grebenski poti, imenovani Visoka rosojanska pot, čez Vrh Krnice do bivaka Marussich. Pri orientaciji so mi pomagali na novo pobarvani rdeči trikotniki. Najprej je bila pot pohlevna, kasneje se je spremenila v dokaj zahteven teren, ki ni bil vseskozi dobro varovan. Nekaj je bilo plezalskih mest, ki bi skoraj dosegali drugo težavnostno stopnjo. Zaradi omenjenih težav vrtoglavih pohodnikom odsvetujem to pot, kajti nekateri grebenski detajli so dokaj zračni na obeh straneh grebena. Drugače pot sodi med najlepše, kar sem jih prehodil, kajti poleg zanimivih skalnih prehodov te pogosto pozdravlja gorsko cvetje.

Majhni zapleti ob vrnitvi

Ker sem želel obiskati bivač Marussich, sem zavil čez travnate zaplate proti njemu. Že kmalu pa sem zaslišal brenčanje, ki mu nisem znal določiti izvora. Nato me je po levi nogi začelo nekaj žgečkati. Končno sem ugotovil, da je zvok prihajal iz moje hlačnice. Vsi poskusi, da bi čmrlj zapustil moja oblačila, so bili zaman. Treba je bilo spustiti hlače do kolen in dati žuželki prosto pot v svobodo, meni pa mir v hlačah.

Bivač stoji pod vznožjem Vrha Grubije, ki sodi med odlične razglednike. Od njega sem se počasi napotil proti koči Gilberti v res hudi vročini. Za nameček mi je izpadel vijak na sončnih očalih, da sem do planinske postojanke prišel na pol miže. Bil sem precej dehidriran, kajti v čutari sem imel le še požirek pijače. Odločil sem se, da zaprosim žičničarja, ali me brezplačno prepelje v dolino. Sicer prijazen možakar najprej ni hotel nič slišati o takšni vožnji, kasneje, ko sem mu dejal, da imam denar v avtu, pa se je le omeščal

in mi dovolil vožnjo. Na Nevejskem sedlu sem bil v nekaj minutah, prav tako pri avtomobilu. Najprej sem se zahvalil vsem svetnikom in Mariji, šele nato sem izpraznil liter tekočine in se preobul ter preoblekel. Vožnja proti Sloveniji je bila pravo olajšanje za moje rahlo načeto telo. Moja "ščuka" je tako ponovno ostala sama pod Kaninom, toda upam, da se bo kdo od naših jamarjev spustil v brezno in ga podrobneje raziskal. Zadnje informacije, ki sem jih dobil, so naslednje: Brezno na vrhu Kanina, kot se imenuje brezno na Kaninski škrbini, je bilo nekoč že registrirano v slovenskem katastru jam oziroma vpisano s katastrsko številko 3031 (domnevno leta 1967). Zaradi skopih podatkov in lege pretežno v Italiji so ga izbrisali iz našega katastra, a jim je v arhivskih zapisih, ki jih hrani Inštitut za raziskovanje krasa, uspelo izbrskati jamski zapisnik. Tega sta septembra leta 1966 napisala Metod di Batista in Primož Krivic, člana JK Ljubljana-Matica. Poročilo govori o vhodu, velikem 15 krat 15 metrov, in globini, ki naj bi znašala 80 metrov. Kot zanimivost navajata, da je med breznom in zunanostjo na italijanski strani samo 5–10 metrov stene. ◉